

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

ČINNOST MĚSTSKÉ POLICIE PARDUBICE

Josef Krahulec

Bakalářská práce

2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Josef KRAHULEC

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Management ochrany podniku a společnosti

Název tématu: Činnost Městské policie Pardubice

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Stanovení cíle
2. Současné úkoly a fungování Městské policie Pardubice
3. Pult centralizované ochrany (PCO) a jeho využití v rámci programu "Ochrany objektů" a "Signál v tísni"
4. Dotazníkové šetření
5. Formulace závěru a doporučení

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

LINHART, P. Některé otázky ochrany společnosti. Praha: MV-GŘ HZS ČR, 2005. ISBN 80-86640-43-4.

MARTÍNEK, B. a LINHART, P. a kol. Ochrana obyvatelstva, Modul E. Praha: MV-GŘ HZS ČR, 2006.

PIKNA, B. Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce). 2. aktualizované vydání. Praha: Linde Praha a.s., 2004. ISBN 80-7201-489-7.

ROUDNÝ, R. a LINHART, P. Ochrana obyvatelstva a terorismus. (v tisku)

KVAŠ, P. Soubor výročních zpráv MpP

Leuchte, P. Interní materiály k PCO

Vedoucí bakalářské práce: doc. RNDr. Petr Linhart, CSc.
Ústav ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: 25. června 2009

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2010

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

Ing. Marcela Kožená, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 7. července 2009

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích 4. března 2010

Josef Krahulec

Poděkování:

Velmi rád bych tímto poděkoval vedoucímu své bakalářské práce, panu **doc. RNDr. Petru Linhartovi, CSc.**, za vedení, odborné rady a cenné připomínky. Dále bych chtěl poděkovat řediteli Městské policie Pardubice, panu **Ing. Petru Kvašovi**, za možnost tvořit tuto práci právě na jeho pracovišti. Velký dík patří rovněž strážníkovi, panu **Pavlu Leuchterovi**, za poskytnutí materiálů, odborných rad a za spolupráci při zpracování informací o **Pultu centralizované ochrany**. V neposlední řadě patří obrovský dík rodině, známým, spolužákům a všem, kteří mne podporovali při tvorbě této bakalářské práce.

ANOTACE:

Tato bakalářská práce se v teoretické části zabývá popisem hlavních činností Městské policie Pardubice a jejími výsledky. Praktická část je věnována Pultu centralizované ochrany (PCO) a výsledkům průzkumu veřejného mínění.

KLÍČOVÁ SLOVA:

Městská policie Pardubice, strážník, Policie ČR, bezpečnost, prevence

TITLE:

The activities of the Municipal Police of Pardubice

ANNOTATION:

The theoretical part of this bachelor thesis describes the main activities of the Municipal Police of Pardubice and its results. The practical part is devoted to Centralized Protection System (CPS) and presents the results of the public opinion.

KEYWORDS:

The Municipal Police of Pardubice, policeman, the Police of the Czech Republic, security, prevention

OBSAH

SEZNAM OBRÁZKŮ	7
SEZNAM TABULEK.....	7
SEZNAM GRAFŮ.....	7
SEZNAM ZKRATEK	8
ÚVOD	9
1. LEGISLATIVNÍ A VNITŘNÍ PŘEDPISY	11
1.1 VYBRANÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY SOUVISEJÍCÍ S OBLASTÍ OBEČNÍ POLICIE	11
1.2 ŘÍZENÍ OBEČNÍ POLICIE A JEJÍ HLAVNÍ ČINNOSTI	12
1.3 STRÁŽNÍK	15
1.4 PERSONÁLNÍ OTÁZKY A PŘIJÍMÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ	19
1.5 ŘÍZENÍ PRACOVNÍHO VÝKONU, ORGANIZAČNÍ STRUKTURA	20
1.6 VZDĚLÁVÁNÍ A ROZVOJ PRACOVNÍKŮ.....	21
1.7 POSTNOVELIZAČNÍ ZMĚNY	21
2. SOUČASNÉ PROGRAMY PREVENCE	23
2.1 PREVENCE	25
2.2 SENIORPROGRAM.....	26
2.3 PREVENTIVNÍ PROJEKTY	26
2.4 ZDRAVÍ 21	27
2.5 „BENEVOLENCI STOP“	29
3. PULT CENTRALIZOVANÉ OCHRANY (PCO).....	33
3.1 HISTORIE PCO	33
3.2 FUNGOVÁNÍ PCO.....	34
3.2.1 Připojení přes klasickou telefonní linku.....	34
3.2.2 Prostřednictvím bezdrátového přenosu.....	35
3.2.3 Přes GSM komunikátor.....	35
4. DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	38
4.1 HODNOCENÍ ČINNOSTI MPP.....	38
4.2 VYUŽITÍ LINKY 156.....	39
4.3 ŘEŠENÍ ZÁLEŽITOSTÍ S MPP	40
4.4 INFORMOVANOST OSLOVENÝCH V OBLASTI ZABEZPEČOVÁNÍ.....	41
DOPORUČENÍ.....	42
ZÁVĚR	43
POUŽITÁ LITERATURA.....	44

Seznam obrázků

OBRÁZEK 1 - ORGANIZAČNÍ STRUKTURA MĚSTSKÉ POLICIE PARDUBICE	20
---	----

Seznam tabulek

TABULKA 1 - PŘEHLED VYBRANÝCH ČINNOSTÍ EVIDOVANÝCH MPP ZA ROK 2009	25
TABULKA 2 - STATISTIKA POSTOJE ŘIDIČŮ KE SVÝM PŘESTUPKŮM V PROGRAMU „BENEVOLENCI STOP“	31
TABULKA 3 - PŘEHLED ČETNOSTI VYBRANÝCH PŘESTUPKŮ V DOPRAVĚ	32
TABULKA 4 - HODNOCENÍ ČINNOSTI MPP PODLE VYBRANÉHO VZORKU OBYVATEL	38

Seznam grafů

GRAF 1 - SKUTEČNÁ ROZPOČTOVÁ SITUACE MPP V LETECH 2004-2009	23
GRAF 2 - PŘEHLED POČTU KRÁDEŽÍ EVIDOVANÝCH MPP V LETECH 2000-2009	28
GRAF 3 - POČTY NASAZENÝCH „BOTIČEK“ V JEDNOTLIVÝCH LETECH	29
GRAF 4 - VÝSLEDKY PROGRAMU „BENEVOLENCI STOP“	30
GRAF 5 - PŘEHLED ŘEŠENÝCH PŘESTUPKŮ PROGRAMU „BENEVOLENCI STOP“	31
GRAF 6 - VYBRANÉ PŘESTUPKY V DOPRAVĚ ZA ROK 2009	32
GRAF 7 - POČTY PŘIPOJENÝCH OSOB K PROJEKTU „SIGNÁL V TÍSNI“	36
GRAF 8 - POČET PŘIPOJENÝCH OBJEKTŮ K PCO	37
GRAF 9 - ILUSTRACE HODNOCENÍ ČINNOSTI MPP OČIMA VEŘEJNOSTI	38
GRAF 10 - VYUŽITÍ LINKY 156	39
GRAF 11 - ŘEŠENÍ ZÁLEŽITOSTÍ S MPP	40
GRAF 12 - INFORMOVANOST DOTAZOVANÝCH OHLEDNĚ PCO	41

Seznam zkratk

ČD	České dráhy
ČNR	Česká národní rada
ČSSR	Československá socialistická republika
ČTÚ	Český telekomunikační úřad
EPS	Elektronický protipožární systém
EZS	Elektronický zabezpečovací systém
GSM	Globální systém pro mobilní komunikaci
IZS	Integrovaný záchranný systém
JTS	Jednotná telefonní síť
MpP	Městská policie Pardubice
MÚ	Městský úřad
PCO	Pult centralizované ochrany (angl. CPS)
PČR	Policie České republiky
SNB	Sbor národní bezpečnosti
TPZOV	Technický prostředek zabraňující odjezdu vozidla ("botička")
VOAZ	Výstražné opticko-akustické zařízení ("maják")
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

Úvod

Téma této bakalářské práce, **Činnost Městské policie Pardubice** (dále jen MpP) jsem si vybral proto, abych veřejnosti představil činnost MpP za několik posledních let, a především, abych poukázal na to, co mnohdy veřejnost nevidí, či nechce vidět, tzn. skutečnou práci strážníků, skutečnou náplň jejich práce a dosažené výsledky. Dalším důvodem je osobní zájem o tuto problematiku. Rád bych svou prací rovněž přispěl, byť k malému, avšak znatelnému zlepšení ve vnímání městské policie jako takové, ale především ke zvýšení respektu k ní.

Veškeré získané vědomosti, poznatky a mnoho dalšího, bych posléze rád využil i při svém budoucím povolání u policie.

Dalším důvodem výběru výše uvedeného tématu je specializace mého oboru, **Management ochrany podniku a společnosti (MOPS)**. Ten svou studijní náplní prochází napříč spektrem bezpečnostně-ekonomického dění.

Dále reflektuje principy ochrany obyvatelstva (civilní ochrany) ve významu jakéhosi integrovaného (sdruženého) systému, a v návaznosti na další aspekty ochrany společnosti se zabývá problematikou spadající do oblasti prevence, bezpečnosti, ochrany a komplexního přístupu do otázek mimořádných událostí, nejistoty, hrozby, rizika atd.

Cílem mé bakalářské práce je popsat, přiblížit a zhodnotit činnost

Městské policie Pardubice (MpP) a představit Pult centralizované ochrany (PCO), jeho vznik, fungování a výsledky.

Teoretická část se zabývá aspekty právních norem, které formují rámec vzniku a fungování městské policie obecně. Dále se tato část zabývá výňatky ze zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon a jeho definování předává městům a obcím s rozšířenou působností svěřenou působnost nad kontrolou, správou a fungováním města.

Plnění úkolů na území obce, z hlediska bezpečnosti, ochrany osob a majetku a dodržování veřejného pořádku, zajišťuje městská (obecní) policie, kterou může představenstvo města (obce) zřídit či zrušit [1].

Toto vše a mnoho dalšího bylo roku 1991 ustanoveno v zákoně č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů. Podle obecně platné vyhlášky koordinuje činnost městské policie primátor města, resp. starosta obce nebo pověřený člen zastupitelstva [7].

Praktická část se věnuje konkrétním činnostem a výsledkům práce Městské policie Pardubice, Pultu centralizované ochrany a výsledkům průzkumu veřejného mínění.

1. Legislativní a vnitřní předpisy

V teoretické části jsou představeny vybrané kapitoly ze zákona, stěžejní a zřizovací dokumenty, předpisy a dokumenty související. Všechny významné pro existenci a fungování městské policie.

Hlavní úkoly, které se týkají bezpečnosti, vnitřního pořádku a prevence, se nacházejí v kompetenci Policie České republiky (PČR). Ta mimo jiné chrání bezpečnost osob, majetku, životního prostředí, národních, kulturních a dalších hodnot.

V odpovídajícím konsenzu právního řádu České republiky je umožněno obcím, podle předem definovaných a zákonu odpovídajících předpisů, zřizovat městskou (obecní) policii, a to za účelem dosažení veřejného pořádku, ochrany občanů a jejich majetku, bezpečí, dále ochrany majetku města a minimalizovat protispolečenské postoje. Velký důraz je kladen na aktivitu v oblasti prevence kriminality, v oblasti prevence užívání drog a jiných omamných a psychotropních látek, a v neposlední řadě v řešení otázek bezpečnosti silničního provozu [1],[3].

1.1 Vybrané právní předpisy související s oblastí obecní policie

Ústavní zákon ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon ČNR č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška Ministerstva vnitra č. 418/2008, kterou se provádí zákon o obecní policii (nabyla účinnosti dne 1.1.2009 a ruší vyhlášku MV ČR č. 88/1996), vyhláška Ministerstva vnitra č. 444/2008, o zdravotní způsobilosti uchazeče o zaměstnání strážníka, čekatele a strážníka obecní policie, zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů [2],[7].

1.2 Řízení obecní policie a její hlavní činnosti

Co se týče existence obecní policie ve městě (obecní policie je orgán veřejné správy), je to čistě věc města samotného, zda ji zřídí, či nikoli. Pokud ano, je jejím řídicím článkem starosta obce, resp. primátor města nebo jiný pověřený člen zastupitelstva. Vedením obecní policie je posléze pověřen její ředitel [7].

Obecní (městská) policie vykonává, v oblasti své působnosti, příslušné úkoly, které spadají do její kompetence na územní města, ve kterém má své sídlo. Jedná se o soubor činností, které lze mnohdy velmi těžce definovat. Co však lze říci s jistotou, je to, že obecní (městská) policie vykonává ve službách města nezastupitelnou a nepostradatelnou úlohu. Není od věci konstatovat, že vzniku samotné obecní policie předcházelo mnoho skutečností, veskrze negativního charakteru, které svými výsledky iniciovaly zformování tohoto bezpečnostního útvaru. Lze se dočíst, co patří mezi hlavní úkoly a povinnosti obecní policie, ovšem to, s čím se strážníci skutečně setkávají, nikde napsáno není, a je velmi roztrpčující, že pro většinu veřejnosti je městská policie jen „policejní lítačkou“, která umí pouze nasazovat TPZOV („botička“) za špatné parkování.

Pokud by veřejnost viděla či zažila skutečnou náplň práce městských strážníků, jistě by svá tvrzení změnila nebo aspoň přehodnotila.

Má-li být uvedena hlavní náplň činností městské policie, pak je zapotřebí zmínit především to, že:

K základním úkolům městské policie patří zejména:

- ochrana a bezpečnost osob a majetku
- dohled nad dodržováním pravidel občanského soužití
- přispívání v zákonem stanoveném rozsahu k bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích
- odhalování přestupků a jiných správních deliktů
- upozorňování fyzických a právnických osob na porušování obecně závazných právních předpisů a činění opatření k nápravě

Mezi stálé akce patří:

- kontroly městských parků, sportovišť a dalších objektů
- asistence při otevírání a exekuci městských bytových a nebytových prostor
- doručování písemností
- zajištění nezúčastněných osob na žádost PČR
- zajištění veřejného pořádku na území města s důrazem na nádraží ČD (opilí a problémoví jedinci apod.)
- výkon činnosti na základě veřejnoprávní smlouvy
- bezpečnostní doprovody s většími finančními obnosy a mnoho dalšího

Jak bylo zmíněno výše, práce u městské policie s sebou nese řadu kladných aspektů, ale i aspekty méně příznivé.

Pracovní podmínky musí být nastaveny tak, aby bylo možné provést vlastní pracovní výkon a nasazení co nejefektivněji, tzn. s maximálním účinkem a znatelným výsledkem zákroku, avšak šetrně, a to za použití co nejméně násilí, donucovacích prostředků a zbytečných problémů.

Na jednu stranu se může jednat jak o práci za deskou pracovního stolu, u počítače atd., ale také, a to především, o práci v terénu, kde je městská policie na očích veřejnosti, a kde veřejnost vidí, že rámec pracovních povinností nezahrnuje „pouze“ nasazování výše zmíněných „botiček“, jak si někteří občané často myslí, ale že se jedná především o činnost, která slouží pro blaho města, k ochraně občanů, jejich majetku a majetku města.

Práce úředníka, 8 hodin za psacím stolem, není jistě tak dynamicky naplněna, jako daleko více hodin služby strážníka městské policie.

Např. zmíněný úředník těžko přijde do styku s něčím nebezpečným (s krajně problematickými osobami, vyhrocenými situacemi, nežádoucími vlivy, zdraví škodlivými podmínkami atd.), kde strážník musí veškeré takové neduhy, které se týkají narušení společenského soužití, mnohdy za velmi komplikovaných podmínek, řešit.

Jmenujme například práci s lidmi bez domova, potýkání se s narkomany, alkoholiky a dalšími existencemi není jistě nic příjemného, o co hůř, nic bezpečného.

Proto je zásadní, vzít na zřetel skutečnou práci jak městské policie, tak Policie České republiky a samozřejmě dalších složek IZS, jejich vzájemnou spolupráci, zkrátka, jak jejich práce doopravdy vypadá, a nepohlížet na ni jen okem, které je zaslepeno mediálními informačními zdroji [1],[10].

1.3 Strážník

Ve výše uvedeném textu byl zmíněn výraz „strážník“, jaké má povinnosti, jaká má oprávnění a jak rámcově vypadá jeho práce. Je nutné tedy uvést, jak pojem „strážník“ definuje zákon a koho si máme pod strážníkem představit.

Podle zákona je strážník úřední osobou, která je zaměstnancem obce a pracuje (slouží) ve službách města, resp. obce.

K výkonu práce strážníka je nutné se strážníkem nejprve stát, předchází tomu několik nutných náležitostí.

Uchazeč se může stát strážníkem, pokud dovrší 21 let věku, je bezúhonný občan České republiky, a je jak fyzicky, tak psychicky způsobilý k výkonu své funkce. Nutné je samozřejmě podstoupit výběrové řízení, jehož součástí je lékařské vyšetření a speciální psychologické vyšetření, kterým se zjistí schopnost řešení krizových situací, mimořádných událostí, možný sklon k agresivitě, případné procento nepravdivé výpovědi a nepřímý potenciál, který by vedl k potlačení zákonem stanovených pracovních úmluv práce městského strážníka. Psychologický test interpretuje zjištěnou rámcovou koncepci psychických struktur jedince, zda je v souladu s příslušnými normami a zda jeho chování při výkonu své služby nebude směřovat nežádoucím směrem. Je velmi složité analyzovat psychickou stránku člověka, neboť v průběhu života či výkonu svého povolání u obecní policie dochází mnohdy ke změnám v chování, nikoli očividnými vlivy, nýbrž nepřímými aspekty vznikající z činnosti samotné („choroby z povolání“). Proto musí být psychologické testy nastaveny a koncipovány tak, aby již na začátku podaly důvěryhodný obraz o psychické stránce daného jedince, a aby eliminovaly případné nežádoucí defekty, které by se časem mohly dostat na povrch.

Práce strážníka městské policie ovšem nezahrnuje jen slovní a bezkontaktní komunikaci, ale i momenty, kdy pouhé slovo nestačí. Pro tyto momenty byla profilována stránka fyzické průpravy. Aby strážník byl schopen řešit nejen stavy psychicky náročné a vyhrocené, ale aby byl zároveň schopen výkonu své práce i po stránce fyzické, je nutné splnit i podmínky fyzické připravenosti [1],[5],[7].

Takovými podmínkami jsou:

- test rychlosti a pružnosti
- test síly
- test břišních svalů
- test vytrvalosti

K výkonu funkce strážníka je nutné předložit důležité dokumenty a osvědčení, které dokládají splnění odborných předpokladů a potvrzují splnění výše uvedených podmínek. Zkouška se vykonává před komisí Ministerstva vnitra ČR. Školení a výcvik strážníků je nutné provést do šesti měsíců od přijetí strážníka do pracovního poměru. To je možné i po dohodě s Policií České republiky.

Ke klasickému rámci povinností a úkolů strážníka, patří i jistý soubor nepsaných norem a pravidel, které je nutné zásadně dodržovat. Jde o aspekty určité důstojnosti, cti a solidarity. V případě zjištění spáchání trestného činu či pokusu o jeho spáchání, je strážník povinen tuto skutečnost okamžitě řešit, podle situace informovat Policii České republiky a dále postupovat v řešení vzniklé situace podle zákona, podle svých možností a schopností, a v neposlední řadě podle dobrých mravů a celospolečenského dobrého chování. Toto vše, v době výkonu své služby, ale i mimo ni, je strážníkovou povinností. Následně učinit takové kroky, které budou směřovat k potlačení potenciálního vzniku trestné činnosti, přestupku, či jiného správního deliktu. Tato povinnost odpadá, pokud se bude situace jevit jako taková, která neodpovídá rámci strážníkových výkonných kompetencí či pokud bude zřejmé, že by zákrok či úkon nemohl být úspěšně dokončen.

Strážník se při výkonu své funkce rovněž identifikuje příslušnými identifikačními prvky, které dokazují příslušnost k obecní policii. Takovými prvky jsou: služební stejnokroj s odznakem a identifikačním číslem na pravé straně prsou a nášivkou s názvem obce na záloktí levého rukávu. Dále se strážník identifikuje i služebním průkazem s fotografií.

Při výkonu své služby je strážník oprávněn požadovat od identifikované osoby doklady totožnosti ke zjištění jejího **jména, příjmení, data narození, rodného čísla a místa bydliště**. Toto vše v případě důvodného podezření, že se jedná o hledanou či nebezpečnou osobu nebo pokud její jednání strážník shledá adekvátní k tomu, aby byla provedena její identifikace [7].

Ne vždy však proběhne zjištění totožnosti klidným a bezproblémovým způsobem. V mnohých případech, kdy strážník zjišťuje totožnost dané osoby, se setká s tím, že mu je kladen odpor, a to jak slovní, tak fyzický. Tento stav tedy nemůže zůstat bez odezvy. Proti fyzickému napadení se musí strážník pochopitelně bránit. V takovém případě je oprávněn použít tzv. **donucovacích prostředků**, a to jak k ochraně vlastní osoby, tak k ochraně ostatních osob, k ochraně majetku, dále v případě výtržností a narušení veřejného pořádku atd. Dříve, než strážník donucovacího prostředku použije, je povinen varovat osobu, která se dopouští protiprávního jednání, že se strážník chystá použít donucovacího prostředku slovy „jménem zákona“, a podle situace daný donucovací prostředek použít. Jeho použití závisí na stavu aktuální situace, kdy strážník sám rozhodne, který z níže uvedených donucovacích prostředků použije. Strážníkovi je dovoleno, v rámci použití donucovacích prostředků, použít také služebního psa (psovodi), podle zvláštních předpisů a osvědčení od policie.

Je více než jasné, že použitím donucovacího prostředku nesmí strážník ohrozit, ani jinak omezit ostatní osoby, majetek atd., a musí dbát na to, aby míra a použití příslušného donucovacího prostředku byla adekvátní ke stavu situace a prováděnému zákroku.

Mezi donucovací prostředky patří zejména:

- prvky sebeobrany (hmaty, chvaty, údery, kopy)
- slzotvorné prostředky (slzný plyn, kasr, pepřový sprej)
- technické a elektrické prostředky (obušek, pouta, paralyzér, služební zbraň)

V případě **nutné obrany** je strážník rovněž oprávněn použít služební zbraň, a to za podmínek bezprostředního ohrožení zdraví či života, v případě **krajní nouze** nebo v případě, aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, kterého nejde jiným způsobem zadržet.

Použití služební zbraně, jejímž majitelem je obec, je posledním prvkem donucovacích prostředků, jehož použití musí být řádně zváženo. Dříve, než strážník zbraň použije, je ze zákona povinen osobu, proti které zakročuje, vyzvat slovy „jménem zákona“, aby upustila od svého jednání s výstrahou, že bude použito služební zbraně. V případě, že osoba výzvu strážníka neuposlechne, následuje varovný výstřel ze služební zbraně, a pokud ani ten nepomůže, nastupuje střelba samotná. Použití střelné zbraně vyžaduje i ohromnou dávku opatrnosti, aby nebyl zasažen nikdo z kolemjdoucích, přítomných lidí nebo aby nebyl ohrožen život nebo bezpečí nevinných osob. Provést zákrok za použití zbraně je velmi složité, obzvláště, když se sledovaný pachatel pohybuje v davu lidí, blízko míst, které by

mohly být významně ohroženy použitím služební zbraně (plynová a elektrická zařízení, tvrdé kluzké plochy a povrchy, kde hrozí odraz kulky atd.)

Donucovací prostředek (služební zbraň či služební pes) nesmí být použit proti osobám, které by zákrok, z důvodu svých indispozic či svého stavu, mohly těžce nést, v horším případě, nemusely přežít. Jedná se o osoby vysokého věku a naopak o osoby mladší 15 let, dále těhotné ženy, osoby s evidentní tělesnou či duševní vadou. Neplatí to ovšem v případě, kdy nebezpečí nelze odvrátit jinak, a jsou buď život strážníka či život někoho dalšího, majetek nebo další hodnoty, bezprostředně ohroženy. Po použití střelné zbraně by mohlo rovněž dojít i ke zranění, ať lehčímu, těžšímu či s následkem smrti. V takových případech je strážník povinen, podle svých možností a schopností, poskytnout zraněnému první pomoc a nezbytná ošetření, vyrozumět zdravotnickou záchrannou službu (ZZS) a v neposlední řadě i Policii České republiky.

Právními změnami od začátku roku 1993 jsou strážníci oprávněni pořizovat potřebnou dokumentaci pracovního výkonu. Jedná se jak o obrazový materiál, tak o zvukový záznam, kde může být zdokumentován zákrok či zásah samotný, pořízeny materiály dokládající přestupek či jiný prohřešek.

K dalším pravomocem strážníka rovněž patří i případné zakázání vstupu na místa, kde by se mohlo potenciálně vyskytovat nebezpečí nebo pokud strážník vyhodnotí situaci vstupu na příslušné území jako rizikové, životu nebezpečné či jinak občany nebo majetek ohrožující.

Jestliže strážník nabude důvodné podezření z hrozby či nebezpečí, které by mohlo být skryto v uzavřeném objektu či v uzavřené lokalitě, a že vniknutí do daného objektu nesnese odkladu, je oprávněn do tohoto objektu či lokality vniknout, provést příslušná opatření, šetření, aby bylo potenciální nebezpečí eliminováno na co nejnižší možnou úroveň, tzn. s minimálním negativním dopadem.

Mezi oprávnění, která má strážník dále k dispozici, patří záležitosti týkající se zákona o provozu na pozemních komunikacích a předpisy s ním související.

V případě, kdy je evidentní, že byl jakkoli a v jakémkoli rozsahu porušen výše uvedený zákon, je strážník oprávněn užít patřičných technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla, pokud není řidič přítomen. To platí na místech, kde není dovoleno stání, zastavení, na chodníku, trávniku či pokud je porušeno dopravní značení stanovené místní nebo přechodnou úpravou. Zabránění odjezdu vozidla nesmí být provedeno u vozidel označených jako vozidlo převážející osobu tělesně nebo sluchově postiženou, ani u vozidel,

kteřá jsou definována ve výše zmíněném zákoně. Dále se jedná o vozidla, jež nabývají imunitu podle platných úmluv.

V průběhu své kariéry je strážník i povinen zachovávat mlčenlivost o jemu známých skutečnostech. Tato povinnost platí po celou dobu trvání pracovního poměru, i po jeho skončení. Každá osoba, která se setká s informací, jejíž obsah náleží jistému stupni utajení, musí být pro tento stav řádně poučena a zachovávat mlčenlivost tak dlouho, jak jen to bude zapotřebí [7].

1.4 Personální otázky a přijímání zaměstnanců

Otázky personálního plánování u Městské policie Pardubice, se rovněž řídí zákonným ustanovením ČNR zákona č. 553/1991Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.

Ke dni 31.12.2009 pracovalo u Městské policie Pardubice celkem 103 osob, přitom strážníků bylo 94, zbylých 9 osob nebyli strážníci. Administrativa zaměstnala 4 pracovnice. Dále byli u MpP zaměstnání - garážmistr, 2 řidiči, uklízečka a jeden správce dětského a dopravního hřiště na Dukle.

Během roku 2009 odešlo od MpP celkem 10 strážníků, z toho 3 strážníci přešli k jiným městským policiím (Kolín, Lanškroun, Přelouč).

Eliminace počtu strážníků byla, jako každý rok, průběžně doplňována na základě výběrového řízení. Z důvodů maximální snahy o objektivní principy, je vždy aplikováno více přístupů (vstupní pohovory doplněné psychologickým pretestem, vlastní psychofyziologické vyšetření a testy fyzické zdatnosti). Do výběrového řízení se v roce 2009 přihlásilo celkem 26 uchazečů z řad veřejnosti, z toho 19 mužů a 7 žen. Na tomto základě bylo pro službu u městské policie vybráno 12 strážníků (11 mužů a jedna žena). Rozdíl počtu strážníků byl oproti předchozímu roku navýšen o 3 strážníky. Průměrný věk strážníků Městské policie Pardubice atakoval hranici 39 let.

Pokud bude zmíněna i mobilita zaměstnanců u MpP, tak mějme na paměti jejich vnitroresortní flexibilitu, a to podle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů. Dále se podle zákona jedná o složku veřejné správy, pod správou Magistrátu města Pardubic, vůči níž Statutární město Pardubice vykonává působnost podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích.

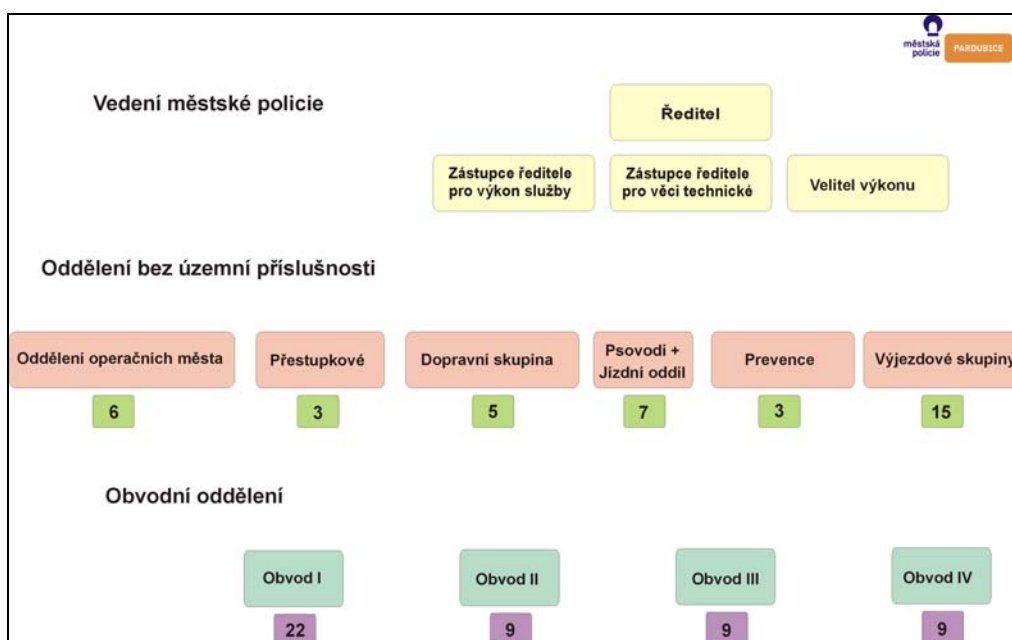
V případě uzavření Veřejnoprávní smlouvy s obcí, kde není městská policie zřízena a která se nachází na území Pardubického kraje, může městská policie zasahovat v rozsahu

svých pravomocí a oprávnění i na tomto území. V současné době Městská policie Pardubice vykonává svoji činnost kromě města Pardubic i na území Heřmanova Městce, Holic, Srojed a Ostřešan. V případě vyhlášení krizového stavu (stavu ohrožení státu, stavu nebezpečí) může městská policie zasahovat i na území, kde je tento stav vyhlášen v rámci celé České republiky [10].

1.5 Řízení pracovního výkonu, organizační struktura

Městská policie je jedním z výkonných orgánů města Pardubic a její působnost tedy spadá do správy Magistrátu města Pardubic, kde přímým vedením Městské policie Pardubice je pověřen její ředitel.

Obrázek 1: Organizační struktura Městské policie Pardubice

Zdroj: [6]

1.6 Vzdělávání a rozvoj pracovníků

Velká pozornost je již léta zaměřena na kontinuální vzdělávání pracovníků, které probíhá v několika úrovních.

Je známo, že strážníci jsou ze zákona povinni každé 3 roky skládat vědomostní zkoušky před komisí **Ministerstva vnitra ČR**. V návaznosti na tyto zkoušky se uskutečňuje i proškolení strážníků ve znalostech zákonů, vyhlášek města a jiných předpisů, a to během tzv. školicích dnů, které se realizují ve 14ti denních intervalech v odborné učebně na služebně MP.

S přihlédnutím k tomu, že během roku 2008 byla připravována významná novela zákona o obecní policii (s platností od 1.1.2009), byla studijní příprava strážníků v tomto smyslu zvláště náročná.

Dále strážníci musí během roku absolvovat pravidelný výcvik ve střelbě z pistole, v sebeobraně a taktice služebního zákroku. Průběžně také probíhají i semináře s odborníky z oblasti legislativy, dopravy a jiných oborů (školení první pomoci, pomoc obětem trestné činnosti apod.).

Výše zmíněnou novelou dochází pro následné období ke zpřísnění požadavků na nové uchazeče o práci strážníka. Kromě stanovení podmínek o zdravotní způsobilosti se jedná i o **podmínku povinné maturity**. V současné době má 13 strážníků vzdělání vysokoškolské, jeden vyšší odborné a 54 strážníků střední vzdělání s maturitou. Průběžným studiem si maturitní zkoušku doplní 26 strážníků, protože ti strážníci, kteří maturitu nemají, si ze zákona musí **do konce roku 2015** vzdělání doplnit nebo budou muset pracovní poměr u městské policie ukončit. Většina z nich již však aktivně k požadavku doplnění vzdělání přistoupila [7].

1.7 Postnovelizační změny

Jak bylo zmíněno výše, dnem 1.1.2009 vešla v platnost novela zákona o obecní policii, která zavedla a definovala úpravu stávajících či zastaralých předpisů a nařízení.

Přinesla s sebou řadu změn, pracovně-inovačních principů a dalších aspektů, které mají za úkol zkvalitnit, zrychlit a usnadnit práci městské policie a získat náklonnost a důvěru veřejnosti.

Mezi takové patří především to, že obecní policie je oprávněna, v rámci svých potřeb a možností, vyžadovat od příslušných správních orgánů informace, které jsou nezbytné pro fungování její činnosti. Ať se jedná o informace o pohřešovaných osobách, o informace o odcizených motorových vozidlech, o zjišťování totožnosti pachatelů trestné činnosti či o získávání informací z bezpečnostně-informačních kanálů.

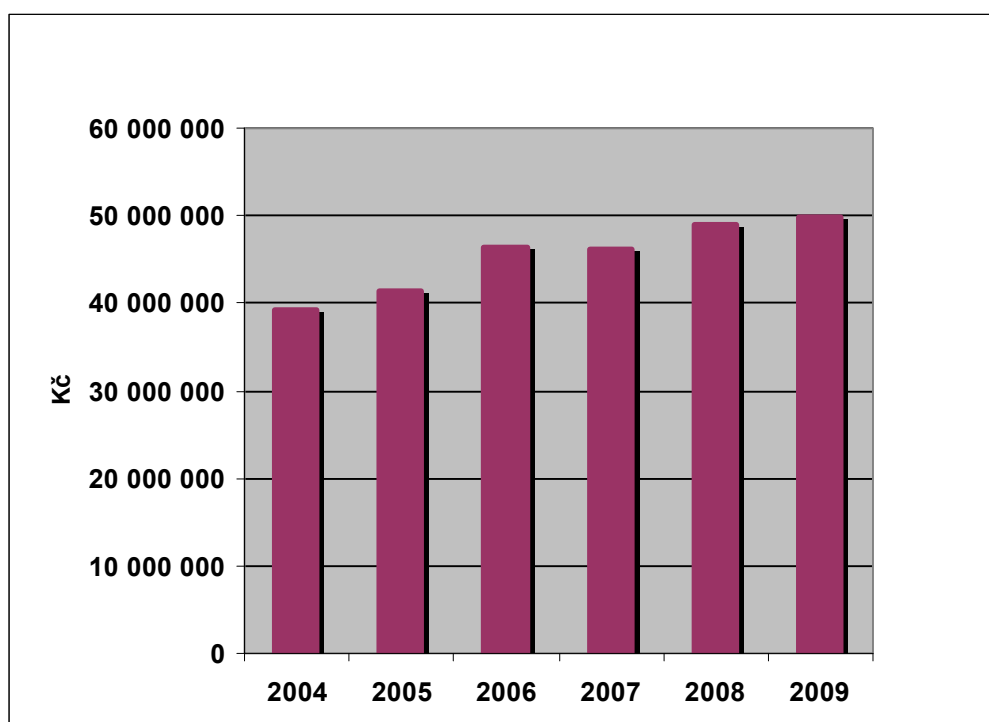
Velmi praktickým přínosem při zjišťování totožnosti je možnost získání i celého rodného čísla, což kdysi možné nebylo. Dříve mohli strážníci získávat pouze datum narození. Novela přinesla i možnost použití nových donucovacích prostředků (dočasně zneschopňující elektrické a jiné prostředky). Rozšířila se i možnost použití pout. Ty mohou strážníci nově použít proti osobě, která fyzicky napadá jinou osobu nebo strážníka, ohrožuje vlastní život, poškozujíc cizí majetek nebo se pokusí o útěk při zákroku. Strážníci mohou pouty omezit i volný pohyb osoby a to připoutáním k předmětu. Rovněž je obecní policie oprávněna pracovat s osobními údaji, nakládat s nimi podle svých potřeb, avšak jen v míře nezbytně nutné k výkonu své práce, a to vše v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Jedná se především o pořizování, manipulaci a ukládání zvukového a obrazového materiálu [7].

2. Současné programy prevence

První polovina praktické části odráží reálné skutečnosti, které vyplývají z činnosti Městské policie Pardubice, jejího fungování, výsledků, nových programů atd. Druhá polovina je věnována popisu PCO (Pult centralizované ochrany), jejímu vzniku, fungování, výsledkům a výhledům do budoucna.

Samotná existence městské policie závisí na rozhodnutí města, na finanční situaci a příslušných dispozicích.

Graf 1: Skutečná rozpočtová situace MpP v letech 2004-2009

Zdroj: [10]

Městská policie je rozpočtovou organizací, její veškeré činnosti a působení tedy závisí na výši získaného rozpočtu.

V otázkách rozpočtu se odráží bezesporu i pohled na činnosti, které mohou být z finanční či technické stránky prováděny.

Podle grafu je patrné, že s časem roste i rozpočtová potřeba městské policie. Tato skutečnost je dána především stupňujícími se požadavky na městskou policii, a to jak ze strany města, tak ze strany občanů. Dále se zde také odrážejí rostoucí ceny energií a vliv nových technologií, moderního vybavení apod. [10].

Mezi hlavní úlohy městské policie, které jsou stanoveny městskou samosprávou, patří:

Stálé akce:

- dohlížení na veřejný pořádek při vyplácení sociálních dávek na MÚ
- ranní asistence na rizikových přechodech v blízkosti škol
- bezpečnostní doprovody větších finančních obnosů
- asistence při výkonu exekučních nařízení
- kontrola dětských hřišť, sportovišť, okolí škol, preventivní kontroly na těchto místech
- zajištění hledaných osob ve spolupráci s PČR
- provádění odchyту toulavých zvířat
- zajišťování odtahu motorových vozidel
- zabezpečování veřejného pořádku v důležitých městských lokalitách, např. nádraží ČD (bezdomovci, podnapilé osoby, narkomani atd.)
- zajištění veřejného pořádku při kulturních, společenských a jiných akcích (hokejová utkání, koncerty, slavnosti atd.)
- akce „Benevolenci STOP“
- výkon činnosti podle veřejnoprávní smlouvy a měření rychlosti motorových vozidel

Mimořádné akce:

- Velká Pardubická steeplechase
- Aviatická pout'
- Zlatá přilba
- Městské slavnosti a Pernštýnská noc
- Pardubický slunovrat na koupališti
- Pardubice na bruslích
- Pivovarské slavnosti
- kontroly neoprávněného podávání alkoholu osobám mladších 18 let [7].

Tabulka 1: Přehled vybraných činností evidovaných MpP za rok 2009

ÚKONY	CELKEM
Výjezdy PCO	648
Použití VOAŽ	36
Poskytnutí první pomoci	22
Odvoz na záchytnou stanici	176
Spolupráce s PČR	88
Telefon 156	1478
Krádeže	464

Zdroj: [10]

2.1 Prevence

Oblast prevence zaujímá mezi strategickými koncepcemi bezpečnostního úsilí výsadní postavení. Ovlivňuje potenciální vznik trestné činnosti, nekalých jednání, podvodů a nezákonných praktik. Její úloha je nezastupitelná, a proto se domnívám, že by se na otázky prevence měl klást velký důraz.

Prevenci můžeme alokovat do mnoha rovin. Ať se jedná o rovinu prevence kriminality, o rovinu prevence bezpečnosti silničního provozu či o prevenci konzumace nadměrného množství alkoholu či užívání omamných a psychotropních látek.

Otázkám prevence se Městská policie Pardubice věnuje již 11 let. Svou kontinuální činností přispívá na jedné straně k eliminaci vzniku nežádoucích stavů, na straně druhé k upevnění právního vědomí, a to především mezi mladistvými. V rámci různých besed, školení a seminářů se MpP snaží, aby její přístup k dospívajícím a mladistvým byl, v tomto pohledu, co možná nejefektivnější. I zde platí ono známé rčení: „Ohýbej proutek, dokud je mladý“. Pokud si tuto filosofii přeneseme právě do roviny prevence, pochopíme, o čem je řeč, a jaký je záměr tohoto preventivního snažení. Jedná se o záležitosti, kdy MpP usiluje, aby byl mladým, dospívajícím lidem představen jasný rámec preventivních praktik a metod, a že jeho ignorací se budou ubírat směrem nekalé či protizákonné činnosti, v horším případě i likvidace sebe sama [10].

K vybraným tématům preventivních besed patří:

- Drogy a jiné závislosti v trestně právním kontextu
- Trestné činy, trestní odpovědnost, zákon č. 218/2003 Sb., zákon o soudnictví ve věcech mládeže
- Kompetence a práce městské policie
- Právo, morálka a odpovědnost
- Šikana
- Vandalismus, extremismus, psychologie davu
- Závislost
- Prostituce, obchod s bílým masem
- Základní lidská práva a svobody
- Dopravní výchova pro chodce a cyklisty

2.2 Seniorprogram

Z výše uvedených besed a seminářů, na téma **prevence a preventivní opatření**, vznikl na žádost seniorů speciální program, který je určen právě pro ně. Realizace programu **Seniorprogram** byla iniciována v roce 2009, a bude jistě pokračovat i v současném roce 2010. Ke spolupráci byl vyzván Magistrát města Pardubic, Oblastní ředitelství služby cizinecké policie Hradec Králové a mediální stránku zajistil Český rozhlas Pardubice. Program byl zaměřen na šest hlavních okruhů, které byly vytipovány na základě nejaktuálnějších problémových témat. Zde byli senioři primárně seznámeni s vývojem činností MpP, s projektem „Signál v tísní“, dále s vyhledáváním pohřešovaných osob, a v neposlední řadě s novinkami v trestním zákoníku a dalšími, na seniorech páchanými protiprávními jednáními.

2.3 Preventivní projekty

V oblasti inovace a vítaných změn se prevence dostala opět o krok dále. Důkazem toho jsou nové projekty, které se díky svým výsledkům osvědčily a mezi veřejností byly vítány. Jako takové jmenujme například program **Community policing**, kde MV ČR vyhovělo žádosti o dotaci díky úspěšnému snažení městské policie na tento program, a to ve výši 276 000 Kč. Tato dotace byla určena především na dotaci sociologického průzkumu na

území města Pardubic, dále se z ní financovalo školení strážníků, a to jak v oblasti komunikační dovednosti, tak i v oblasti schopnosti informovat a spolupracovat s veřejností. Právě veřejnost by se podle tohoto programu měla společně s městskou policií naučit jednat a spolupracovat tak, aby společně přispěly ke zvýšení odpovědnosti za tu lokalitu, ve které žijí.

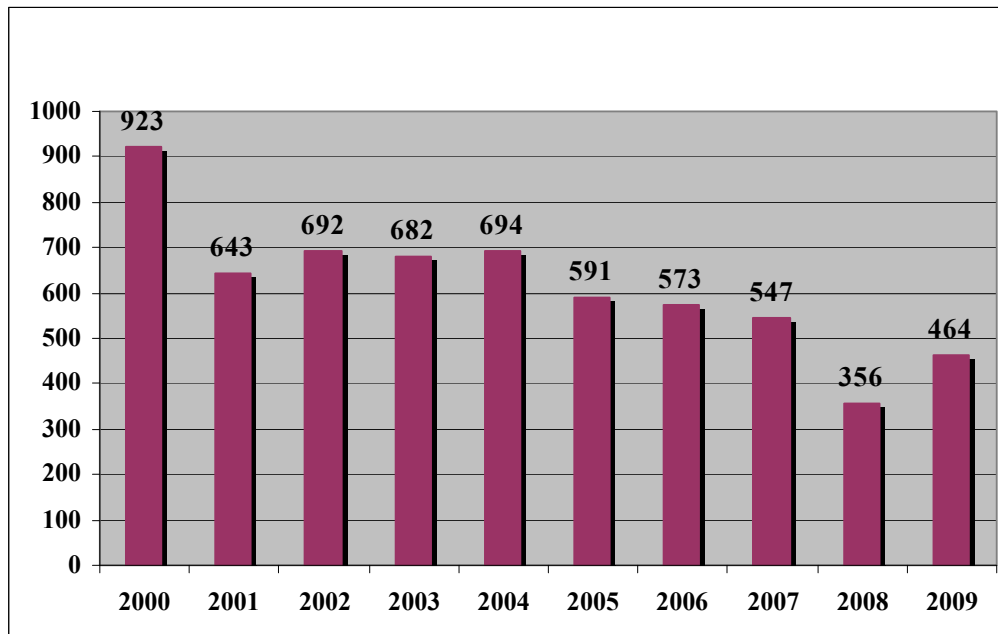
2.4 Zdraví 21

Jako další program v oblasti prevence můžeme jmenovat program **Zdraví 21**. Jedná se o dlouhodobý celosvětový program „Zdraví pro všechny v 21.století“.

V programu Zdraví 21 jsou u Městské policie Pardubice činná především oddělení dopravní výchovy a prevence kriminality. Jelikož čísla statistik dopravních nehod a smrtelných zranění jsou více než alarmující, rozhodla se MpP, z veškerých 21 bodů (program Zdraví 21 je rozdělen celkem do 21 bodů), zaměřit na bod 9.1, tedy na problematiku již zmíněných dopravních nehod a vážných zranění. Město Pardubice je známo velkým počtem cyklostezek, a protože nehody cyklistů patří v celkové statistice dopravních nehod do nechvalného prvenství, rozhodla se MpP zaměřit právě na tuto oblast. Snažení zde bylo soustředěno na dodržování užívání ochranných přileb, a to především u dětí a mladistvých do 18 let, neboť zde je jejich užívání povinné dle zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích.

Pokud je řeč neustále směřována do roviny prevence, pak je zásadní si uvědomit, že prevence je prevencí, nikoli však jen několika slovy napsanými na papíře, nýbrž až po zavedení do reality. Následující grafy tudíž ilustrují, jak prevence ovlivňuje či neovlivňuje trestnou činnost a páchané přestupky [10].

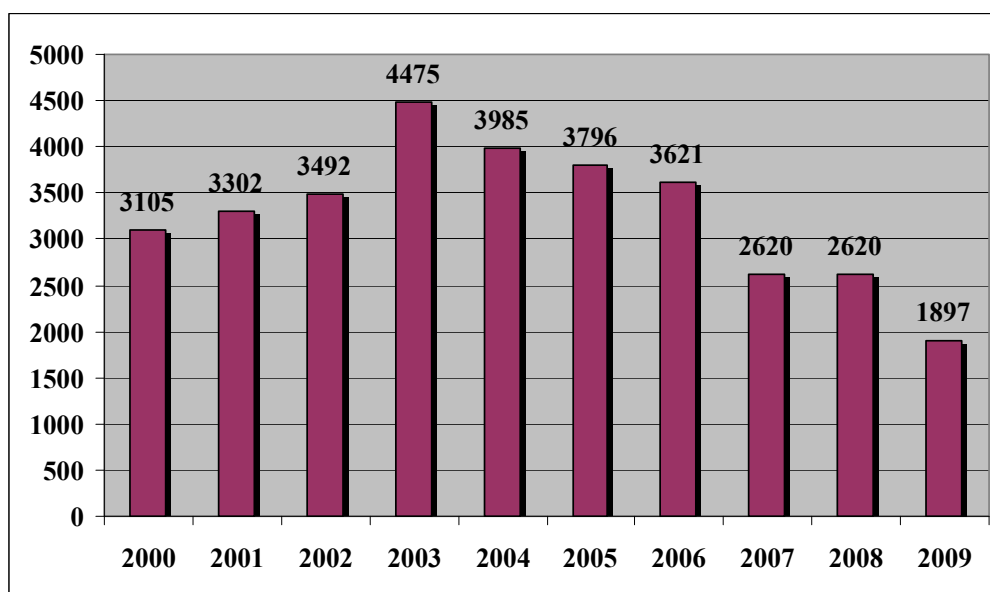
Graf 2: Přehled počtu krádeží evidovaných MpP v letech 2000-2009

Zdroj: [10]

Z tohoto grafu je zřejmé, že prevence jako taková, nemá zásadní vliv na množství krádeží, i když tendence počtu krádeží v jednotlivých letech má sice nepravidelně, ale přesto klesající charakter. Není v lidských silách nastavit opatření tak, aby vedla k jasné eliminaci počtu krádeží. Když není možné zcela vymítit krádeže, tak alespoň provést taková opatření, která výrazně sníží jejich dopad. Takovými jsou: větší opatrnost a obezřetnost, větší postihy pro zloděje a bezesporu i razantní změna v českém právním systému, tzn. zpřísnění trestů za krádeže, to vše a mnoho dalšího přes jasnější a transparentnější byrokratický aparát [4].

Graf 3: Počty nasazených „BOTIČEK“ v jednotlivých letech

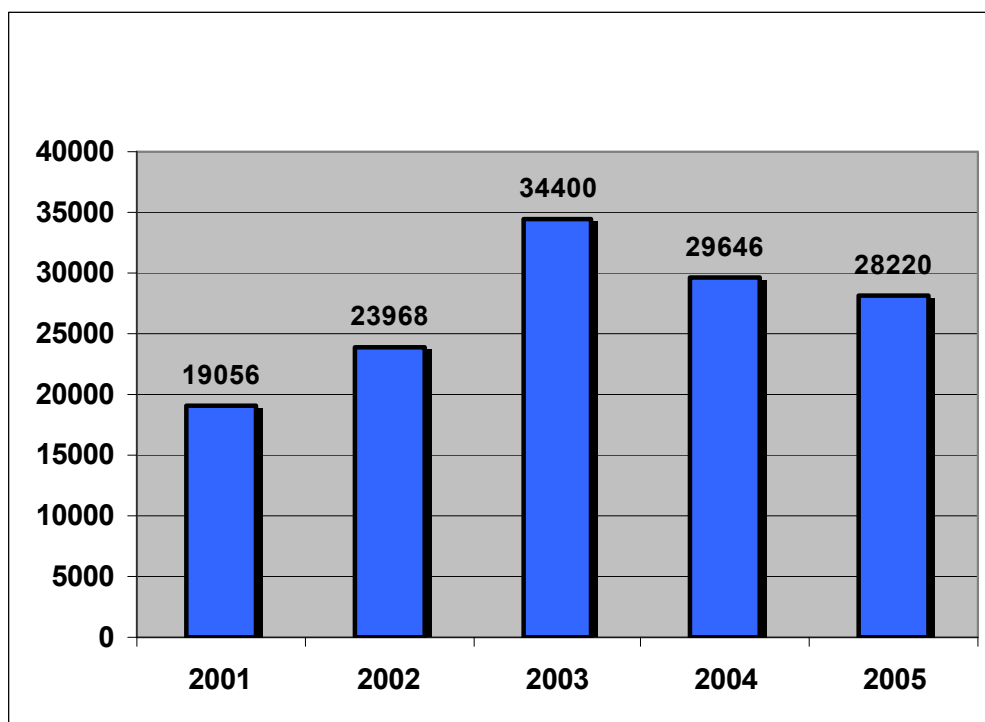
Zdroj: [10]

Grafická ilustrace přehledu počtu nasazených „botiček“ v desetiletém období jasně znázorňuje, že v roce 2003 byla míra disciplíny u řidičů, co se týče morálky parkování, velmi slabá. Naproti tomu v letech následujících se přístup řidičů rapidně změnil a započala klesající tendence počtu nasazených TPZOV („botiček“). Důvodem byly patrně jak vyšší finanční postihy, tak i následná změna v chování řidičů. Pravděpodobně si uvědomili, že městská policie nesoustředí svou veškerou činnost na nasazování „botiček“, ale pokud tak již učiní, učiní tak z důvodu, kdy špatně zaparkované vozidlo utvoří překážku silničního provozu, a to v případech, kdy by vozidlo například mohlo znemožnit průjezd vozidlům IZS, může být nařízen i jeho odtah.

2.5 „Benevolenci STOP“

Program „Benevolenci STOP“ je zaměřen na ty řidiče, kteří opakovaně porušují pravidla silničního provozu, resp. špatné a nedovolené parkování. Poměrně nově je zaveden objektivnější přístup, tzv. **diferencovaný přístup**, ten rozlišuje přestupky či trestnou činnost opakovanou nebo tu, která se stala pouze jednou. V rámci programu „Benevolenci STOP“ se tudíž k potrestání řidiče přistupuje podle četnosti deliktu. Svou efektivností se program dostal na hodnotící úroveň jako velmi zdařilý, a to při záležitostech zajišťování pořádku v městem monitorovaném parkovacím systému [10].

Graf 4: Výsledky programu „Benevolenci STOP“

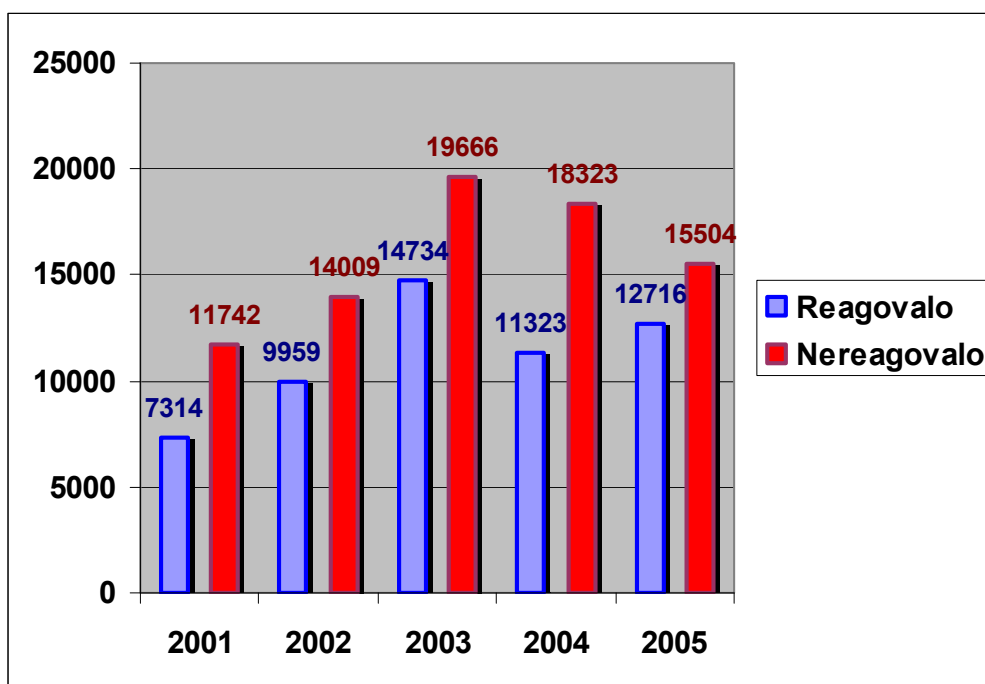

Zdroj: [10]

Tento graf celkového přehledu veškerých přestupků v letech 2001-2005 interpretuje, jak má prevence či samotný přístup řidičů vliv na statistiku přestupků v rámci tohoto programu. Největší nárůst přestupků ve sledovaném období je patrný v roce 2003, kdy se jeho hodnota dostala k číslu 34 400. Časem se však ukázalo, že program nabral na síle a na významu, a co se týče počtu přestupků v dalších letech, má situace klesající tendenci. Tento fakt je velmi pozitivní a doufejme, že klesající trend bude i nadále pokračovat. Za skutečným poklesem počtu ročních přestupků stojí bezesporu i nově zavedený systém on-line, který prověřuje informace prostřednictvím mobilního telefonu [10].

Domnívám se, že není od věci zdůraznit, že vše je o přístupu. Proto bych rád, v souvislosti s popisovaným problémem, toto tvrzení rád aplikoval i v programu „Benevolenci STOP“. Výše uvedený graf ilustroval počet **všech** přestupků za špatné parkování v jednotlivých letech. V okamžiku spáchání přestupku, kdy nebyl řidič u vozidla zastížen, byla na toto vozidlo umístěna výzva pro nepřítomné řidiče. Bohužel ne na všechny své přestupky řidiči reagovali a přišli je na služebnu městské policie vyřešit. Následující graf ukazuje, jaká část, ze všech špatně parkujících řidičů hodlala svůj přestupek řešit a reagovala na přiloženou výzvu.

Graf 5: Přehled řešených přestupků programu „Benevolenci STOP“

Zdroj: [10]

Tento histogram podává jasné výsledky. Počet těch řidičů, kteří byli apatičtí k vyřešení přestupku stále převyšuje počet těch řidičů, kteří svou chybu uznali a přišli ji na městskou policii dořešit. Následující tabulka znázorňuje počty řidičů, kteří se dostavili či nedostavili kvůli přestupku za nesprávné parkování na MpP.

Tabulka 2: Statistika postoje řidičů ke svým přestupkům v programu „Benevolenci STOP“

ROK	REAGOVALO	[v %]	NEREAGOVALO	[v %]
2001	7314	38,38	11742	61,62
2002	9959	41,55	14009	58,45
2003	14734	42,83	19666	57,17
2004	11323	38,19	18323	61,81
2005	12716	45,06	15504	54,94

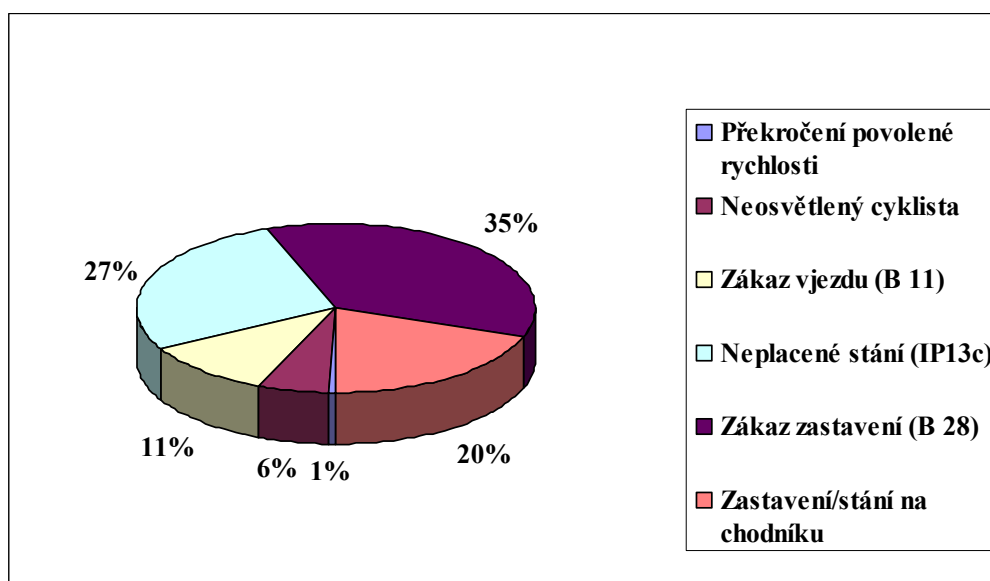
Zdroj: [10]

Tabulka 3: Přehled četnosti vybraných přestupků v dopravě

DRUH PŘESTUPKU	ZÁKON č. 361/2000 Sb.	POČET
Překročení povolené rychlosti	§ 18/4	49
Neosvětlený cyklista	§ 58/5	487
Zákaz vjezdu (B 11)	§ 4/c	874
Neplacené stání (IP13c)	§ 4/c	2276
Zákaz zastavení (B 28)	§ 4/c	2985
Zastavení/stání na chodníku	§ 53	1624

Zdroj: [10]

Graf 6: Vybrané přestupky v dopravě za rok 2009

Zdroj: [10]

Ukazuje se, že největším úskalím v dopravě je **zákaz zastavení** s 35 % celkového počtu vybraných dopravních přestupků. Druhé místo zaujímá **neplacené stání** s 27 % a **zákaz zastavení/stání** byl zaznamenán ve 20 % veškerých vybraných dopravních přestupků. Oblasti dopravy by mohlo být věnováno velmi mnoho času. Pokud by rámec dopravních deliktů zahrnoval „pouze“ špatné parkování či stání, mohli bychom být relativně

spokojeni. Realita je ovšem jiná, děsivé dopravní nehody, agresivita, neohleduplnost, nulová disciplína, to jsou hlavní aspekty ovlivňující dopravní situaci na našem území každý den. Z tohoto důvodu by měla být pozornost a maximální možná míra prevence směřována právě do této oblasti [1],[10].

3. Pult centralizované ochrany (PCO)

Pult centralizované (centrální) ochrany (dále jen PCO) je v podstatě progresivní technické zařízení v oblasti **ochrany majetku a zdraví osob**. V rámci fungování PCO se činnost soustřeďuje na dvě stěžejní oblasti. Jednou z nich je oblast **„Ochrana objektů“** a druhou je program **„Signál v tísni“**. Střežení probíhá neustále buď přes elektronické zabezpečovací systémy (EZS) nebo přes elektronické protipožární systémy (EPS) objektů, které jsou v majetku Statutárního města Pardubic a jsou na pult připojeny (jedná se tedy o nekomerční záležitost). Z těchto objektů se veškeré informace posílají na PCO, kde jsou zaznamenávány, sledovány a následně vyhodnocovány. Jelikož je k monitorování příchozích informací zapotřebí počítač, tak vlastnosti samotného PCO a jeho fungování jsou dány jak vlastním technickým vybavením, tak i vlastnostmi, které jsou programové povahy [8].

3.1 Historie PCO

Systém PCO byl na našem území poprvé použit již v roce 1974 v tehdejší Československu. V té době byl Sborem národní bezpečnosti (SNB) zkušebně nainstalován do některých objektů v Příbrami. Jednalo se o obchodní domy, peněžní ústav, čerpací stanice, sklady trhavin a další. Postupem času nabyl pult na významu a byl rozšířen do všech krajských měst. Kolem roku 1989 bylo na území Československé socialistické republiky (ČSSR) v provozu na 79 pultů se 7724 napojenými objekty. Hlavním úkolem a cílem PCO tudíž bylo, aby se snížil počet případů trestné činnosti, a aby zákrok při narušení připojených objektů byl co možná nejefektivnější a nejkvalifikovanější. Po listopadu 1989, po změně státního režimu v Československu a následném vzniku samostatné České republiky dne 1.1.1993 došlo k tomu, že kromě formování české ekonomiky do tržní roviny, se do České republiky začali dostávat zahraniční investoři, spolu s různorodým portfoliem bezpečnostních služeb a produktů. Dále se jednalo o soukromé bezpečnostní agentury se zcela novými technologiemi, know-how atd. Jejich hlavní zájem spočíval v tom, aby bylo možné, se státním souhlasem a podporou, zde prezentovat své koncepce, inovační a bezpečnostní teze a rozvinout na našem území síť komplexně koncipované strategie ochrany osob a majetku, a to vše za podpory České republiky a za podpory jejího

celostátního snažení o zvýšení a zkvalitnění oblasti bezpečnosti. Díky novým poznatkům a technologickým novinkám zahraničních partnerů získal PCO novou tvář, nové možnosti a mohl se dále rozvíjet a zdokonalovat [8].

3.2 Fungování PCO

Informace (ať z narušených objektů či od připojených osob) se na PCO mohou dostávat celkem třemi způsoby:

- 1) připojením přes klasickou **telefonní linku**
- 2) prostřednictvím **bezdrátového přenosu** (rádiový přenos)
- 3) přes **GSM komunikátor** (určen prozatím pro „Signál v tísni“)

Každý z výše uvedených způsobů přenosu informací má své klady i zápory, proto je velmi složité konstatovat, který z nich si vybrat.

3.2.1 Připojení přes klasickou telefonní linku

Pokud bude řeč o přenosu informací (dále jen signál) pomocí **telefonní linky**, je nutné poznamenat, že pro příjem signálu jsou v rámci jednotné telefonní sítě (JTS) připraveny dvě telefonní linky (2 telefonní čísla), tím se zajistí, že **jedna linka zůstane vždy volná** pro příjem poplachového signálu, pokud by druhá byla jinými signály přetížena. Impulsy z objektových čidel jsou odesílány na ústřednu do počítače samotného PCO, ve kterém se nachází příslušná telefonní karta. Na počítači PCO se objeví vytočená informace o poplachu a zobrazí se příslušná smyčka, ve které došlo k narušení (smyčkou je myšlena ta část monitorovaného objektu, ve které signalizační čidla zaznamenala narušení), a to buď kriminální (EZS) či protipožární (EPS) povahy. Výhodou tohoto připojení jsou nízké pořizovací náklady, avšak nevýhodou je možnost případného „odstřížení“ linky z provozu, a dále vyšší ceny za provoz, neboť každý impuls zaznamenaný na PCO je zpoplatněn dle platného tarifu Českého telekomunikačního úřadu (ČTÚ). Jedná se o účtování jako při uskutečnění telefonního hovoru. Cena impulsu se pohybuje kolem 3 Kč, tudíž v rámci jednoho dne přijdou na centrálu PCO minimálně dva impulsy v ceně 6 Kč (zakódování a dekodování objektu). Ovšem při vyslání několika „zbytečných“ impulsů (neúmyslný pohyb zaměstnanců uvnitř objektu v zakódované zóně, pootevřené okno, pohyb záclon atd.) se měsíční náklady mohou vyšplhat až na 1000 nebo 2000 Kč [8].

3.2.2 Prostřednictvím bezdrátového přenosu

V případě **bezdrátového připojení** lze konstatovat, že počáteční náklady (v řádu několika tisíc korun) jsou poměrně vyšší, než u připojení přes telefonní linku, ale následný provoz nestojí již vůbec nic. K samotnému fungování na bezdrátové bázi je zapotřebí disponovat vhodnou anténou, kvalitním vysílačem a silnou ústřednou pro zpracování signálu.

Bezdrátové (rádiové) připojení funguje, jak je obsaženo v názvu, na bázi fungování rádia. Na střeženém objektu je nainstalována anténa (oscilátor), ta vysílá signál a ten se dostane na přijímač (rezonátor) PCO. Zde je signál analyzován, zpracován a následně softwarem vyhodnocen. V případě slabého příchozího signálu je v centrále PCO umístěna tzv. **retranslační stanice**, tu lze chápat jako jistý převaděč signálu či zesilovač. Ten sbírá z objektů vysílané slabé signály, zesiluje je a přenáší na hlavní počítač centrály PCO.

Aby se samotný signál mohl vůbec dostat z jednoho místa na druhé, je zapotřebí nastavit rezonátor na oscilační frekvenci o přiděleném rádiovém kmitočtu.

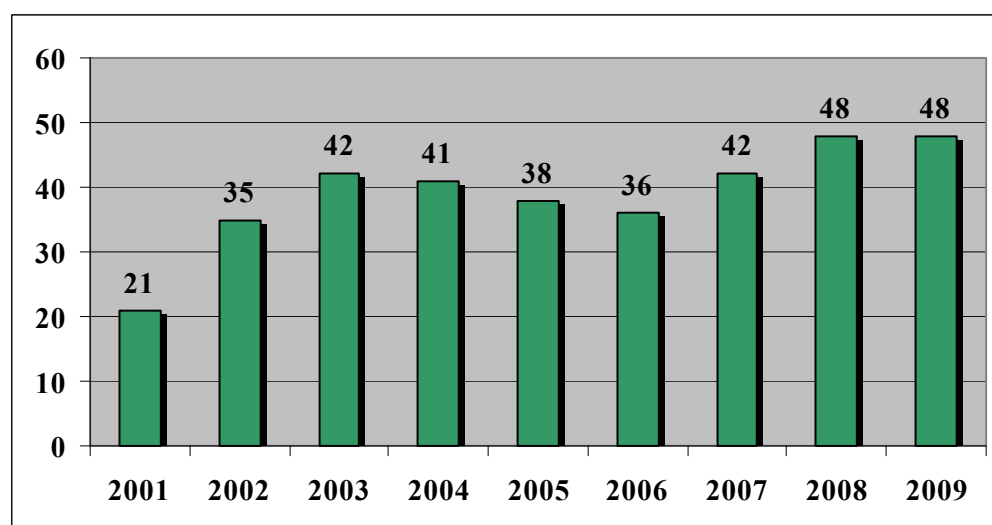
3.2.3 Přes GSM komunikátor

K hlavním způsobům připojení náleží i přenos signálu přes **systém GSM**. V této oblasti se jedná o přenos signálu pomocí systému pro mobilní komunikaci. Systém GSM je nejpopulárnější standard pro mobilní telefony na celém světě. V našich podmínkách byl aplikován v programu „**Signál v tísni**“, jehož pomocí si připojení lidé mohou přivolat pomoc. Jedná se především o osoby dlouhodobě nemocné, s vážnějšími zdravotními komplikacemi či s omezenou možností pohybu, které žijí o samotě, a v případě jakékoli komplikace by si nebyly schopny samy pomoci. Proto mohou v případě nutné potřeby prostřednictvím miniaturního ovladače s tlačítkem vyslat signál na centrálu PCO a během několika sekund je k nim vyslána motorizovaná hlídka PCO. Ta se k osobě, která zprávou požádala o pomoc, ihned vydá s možností použití výstražného opticko-akustického zařízení modré barvy (VOAZ), a to dle zákona č. 361/2000 Sb., § 41, o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, a poskytne jí okamžitou nezbytnou pomoc [7].

Současně je i vyrozuměna zdravotnická záchranná služba (ZZS). Není jisté od věci poznamenat, že tímto způsobem bleskurychlé pomoci byl již zachráněn nejméně jeden lidský život.

Následující přehled připojených osob jasně zobrazuje, i když nepravidelný, nárůst počtu připojených osob k projektu „**Signál v tísni**“ [8].

Graf 7: Počty připojených osob k projektu „Signál v tísní“

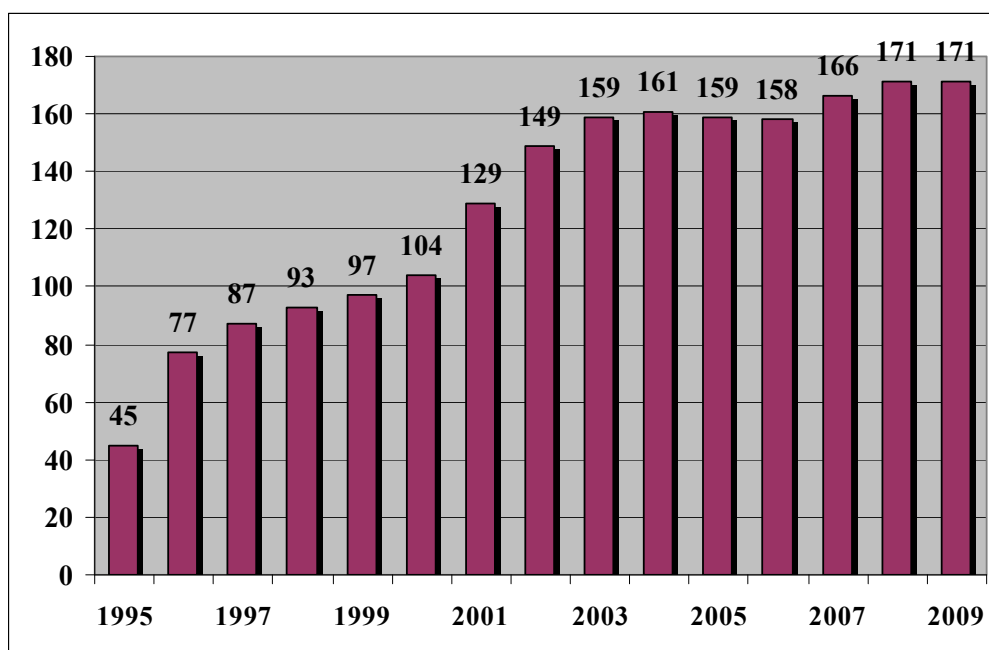

Zdroj: [9]

Nelineární trend růstu počtu připojených osob je dán určitými faktory. Jedním z nich je nepříjemný fakt, že v období 2003-2006 způsobilo snížení počtu připojených osob jejich úmrtí. Dalším faktorem může být i jistá nutnost, která byla podmíněna zhoršujícím se zdravotním stavem, převážně starších lidí patřících do rizikové skupiny osob s výše uvedenými zdravotními komplikacemi. Je možné předpovídat, že po čase, kdy se projekt „Signál v tísní“ dostane více do povědomí veřejnosti, nabere na síle a jeho význam a oblíbenost budou stále růst.

Přehled počtu připojených objektů v období 15 let zřetelně ukazuje, že systém PCO postupně nabíral na síle a na významu. Ze statistiky je zřejmé, že PCO Městské policie Pardubice je velmi účinný systém střežení objektů, které se nachází v majetku města. Jeho strategický význam prokazatelně znázorňuje, že výrazně působí na snížení počtu násilných vniknutí do objektů, krádeží apod. Případný zákrok MpP je proveden velmi kvalifikovaně a účinně, a to díky perfektní připravenosti strážníků městské policie [9].

Graf 8: Počet připojených objektů k PCO

Zdroj: [8],[9]

Grafická interpretace již jen dokládá fakt, že o výborných výsledcích PCO není pochyb, a že trend střežení objektů nabírá na významu i v současné době. Největší nárůst počtu připojených objektů nastal mezi lety 1995-1996, a důsledkem toho byl patrně rozmach nového trendu v ochraně majetku. V roce 1995 začalo fungování PCO i u MpP. Další výraznější nárůst byl zaznamenán mezi lety 2000-2001. V tomto období již svou roli sehrály jistě i patřičné reference na PCO, nové způsoby zabezpečení a nepochybně i obavy s bohužel stále se rozmáhající kriminalitou. V přípravě je i monitoring střežených objektů přes GSM systém, který jistě získá náležitý obdiv a zájem a stane se ikonou moderního systému zabezpečování. Prostřednictvím inovací a zavedení nových, moderních technologií lze v budoucnu systém komplexní ochrany objektů dále rozšiřovat a zdokonalovat [8],[9].

4. Dotazníkové šetření

Veřejným průzkumem ze vzorku třiceti náhodně vybraných lidí byl získán objektivní obraz ve vnímání Městské policie Pardubice (MpP). Dále byly zaznamenány názory dotázaných na činnost samotné městské policie a zjištěna informovanost veřejnosti ohledně PCO.

4.1 Hodnocení činnosti MpP

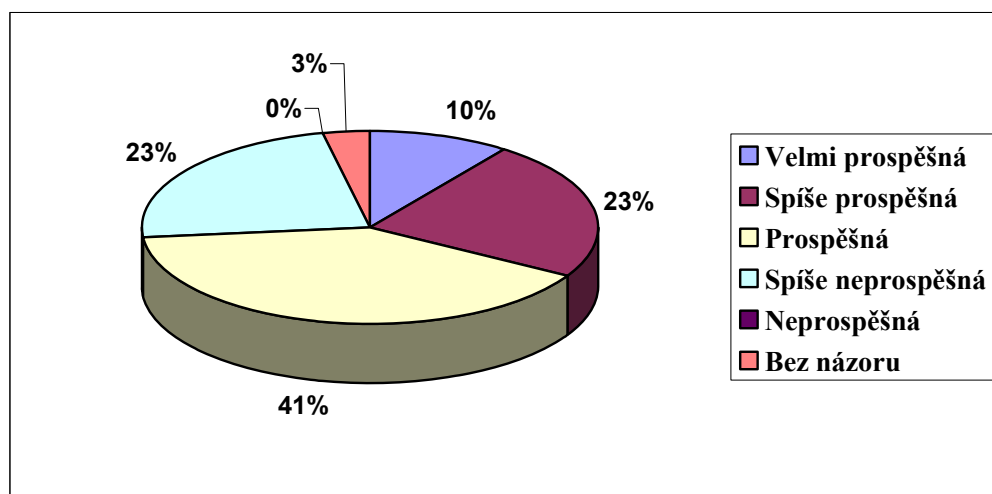
Prvním bodem dotazníkového šetření bylo zhodnocení **činnosti městské policie**, kde skupina respondentů vyjádřila svá stanoviska následovně:

Tabulka 4: Hodnocení činnosti MpP podle vybraného vzorku obyvatel

Velmi prospěšná	3
Spíše prospěšná	7
Prospěšná	12
Spíše neprospěšná	7
Neprospěšná	0
Bez názoru	1

Zdroj: Vlastní

Graf 9: Ilustrace hodnocení činnosti MpP očima veřejnosti

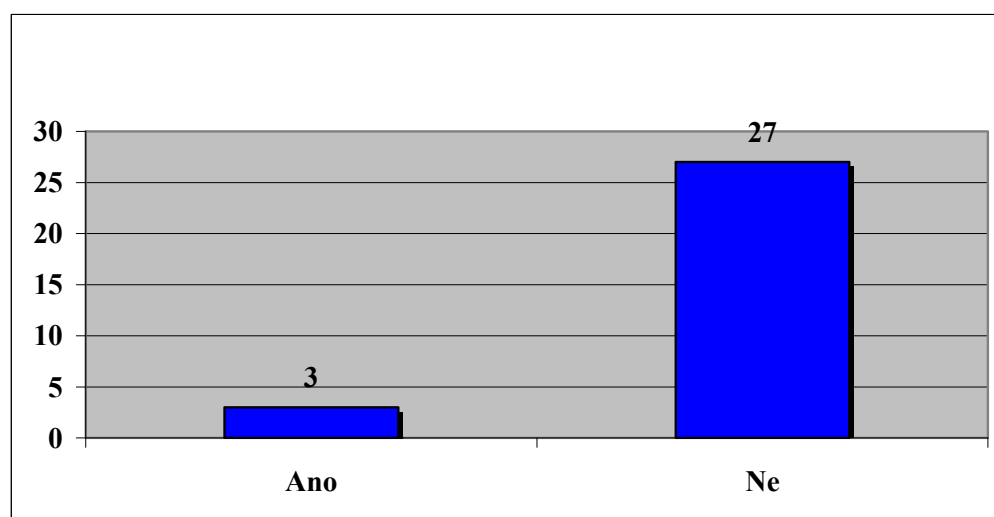
Zdroj: Vlastní

Graf průzkumu vyjádřil stanoviska jednotlivých respondentů k činnosti MpP. Necelá polovina (41%) dotázaných hodnotí činnost jako „**prospěšnou**“. Další názory se stanovisky „**spíše prospěšná**“ a „**spíše neprospěšná**“ hovoří shodně (23%). Práci MpP vnímá jako „**velmi prospěšnou**“ (10%) oslovených. Bez názoru zůstal jeden respondent (3%) a ani v jednom případě nebylo zaznamenáno stanovisko „**neprospěšná**“ (0%).

4.2 Využití linky 156

Druhý bod šetření zjišťoval, zda oslovení respondenti byli někdy nuceni zavolat na tísňovou linku 156. Byly zjištěny následující hodnoty:

Graf 10: Využití linky 156

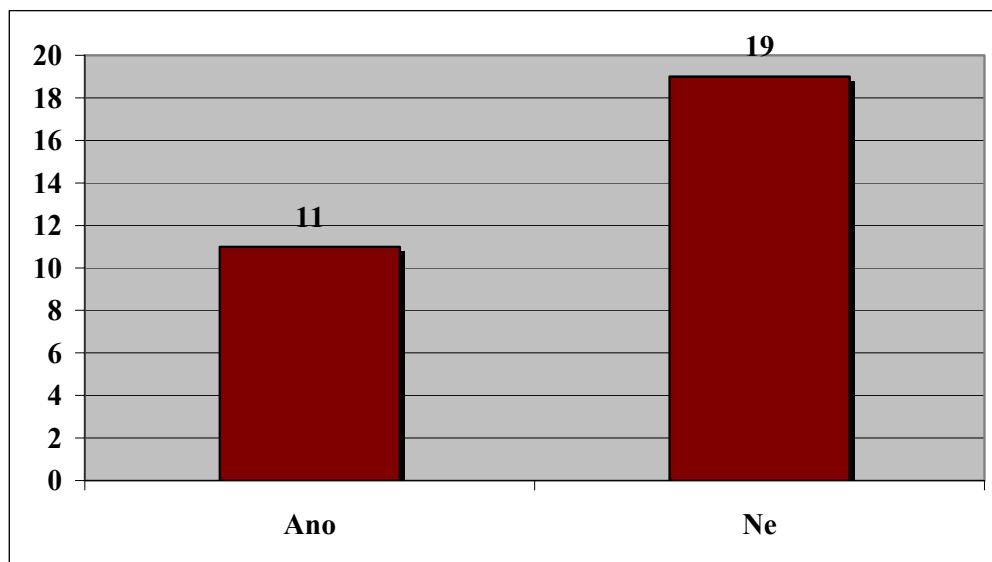
Zdroj: Vlastní

Potěšující informací podle grafického schématu je to, že tísňová linka 156 musela být použita pouze ve třech případech ze třiceti (10%). Z odpovědí respondentů vzešlo, že v převážné většině (90%) vyhocenou situaci zvládli vyřešit sami, a to bez větších komplikací. Využití linky 156 bylo nejčastěji podmíněno situací, kdy nestačila pouhá domluva či vlastní úsilí, a musela být proto přivolána městská policie.

4.3 Řešení záležitostí s MpP

Třetí bod průzkumu měl za úkol zjistit, zda někdo z dotázaných měl kdysi co dočinění s Městskou policií Pardubice.

Graf 11: Řešení záležitostí s MpP

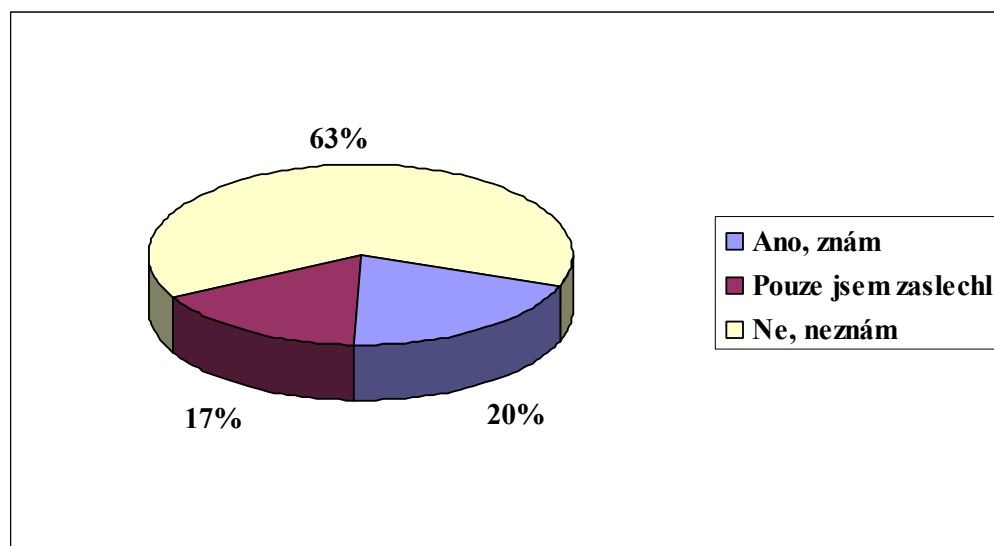
Zdroj: Vlastní

Při tomto pozorování se poměrové hodnoty o něco více vyrovnaly předešlému výzkumu. Zde je ilustrována situace, kdy podnět nezešel ze strany veřejnosti, nýbrž ze strany městské policie. Ukázalo se, že 11 dotázaných osob (36,67%) mělo kdy co dočinění s městskou policií. Tento fakt je však nutné chápat ve dvou rovinách. První rovinu lze chápat jako **kladnou**, tzn. okamžiky, kdy veřejnost oslovila městskou policii dobrovolně za účelem výpomoci (větší akce Domova dětí a mládeže, organizace koncertů, výstav apod.). Ve druhé rovině se jedná o záležitosti **negativní** (pokutování za chůzi přes přechod pro chodce na červenou, nasazení „botičky“ za špatné a nedovolené parkování, rušení nočního klidu atd.). Zbýlých 19 respondentů (63,33%) nikdy s městskou policií do kontaktu nepřišlo.

4.4 Informovanost oslovených v oblasti zabezpečování

Podle otázky, zda osloveným říká něco **Pult centralizované ochrany (PCO)**, vznikly následující výsledky:

Graf 12: Informovanost dotazovaných ohledně PCO

Zdroj: Vlastní

I v tomto případě je zřejmé, že většině dotázaných (63%) zkratka PCO neříká vůbec nic. Naproti tomu druhá nejsilnější část (20%) je obeznámena s existencí PCO, či dokonce PCO využívá. Poslední část vzorku (17%) v minulosti o PCO pouze slyšela. V návaznosti na předešlé informace o PCO je zřejmé, že nový trend střežení objektů nevešel u veřejnosti prozatím příliš do povědomí. Myšlenka moderního způsobu zabezpečování majetku je v našich podmínkách na začátku. Je možné očekávat, že postupem času se statistiky změní, a vědomí o existenci a fungování PCO se rozšíří a získá na významu.

Doporučení

Je samozřejmé, že veškeré problémy, které nás každý den obklopují, nelze vyřešit naráz. V případě vztahu veřejnosti a městské policie se jedná o začarovaný kruh, ze kterého se jen těžko hledá adekvátní východisko. Jako hlavní aspekt řešení shledávám v razantní změně našeho právního systému, který je natolik necelistvý, že svými mezerami, nedostatky a nejasnostmi nepokrývá zcela pole působnosti trestné a další negativní činnosti. Právě v takovém systému se velmi daří pohybovat těm, na které by ruka zákona měla být vztažena naprosto nekompromisně.

Jako zásadní dále shledávám nutnost přehodnocení pravomocí policie. Výrazně apeluji na to, aby policejními složkami byly jasně a tvrdě stíhány a likvidovány ty činnosti, které jednoznačně vedou k potlačování lidských práv a rasové nesnášenlivosti, a aby byly zpřísněny tresty v mnoha oblastech, ve kterých se občan dennodenně pohybuje (mezilidské vztahy, doprava atd.). Měla by být definována jasná těsnost ve vztazích a řešení problémů mezi veřejností a policií, která by odstranila pole nesmyslných nejasností, urychlila by veškerá jednání a přispěla ku prospěchu celé společnosti.

Závěr

Touto prací jsem se snažil podat čtenáři, zajímavou formou, ucelený přehled o vybraných činnostech Městské policie Pardubice. Dále tato práce měla za úkol představit Pult centralizované ochrany (PCO), jako systém komplexní ochrany a střežení majetku a zdraví osob, jeho technické zázemí a dosažené výsledky.

V neposlední řadě měla tato práce za úkol získat, analyzovat a vyhodnotit výsledky veřejného mínění u vybrané skupiny osob. Od nich byly dotazníkovým šetřením získány názory a odpovědi, které posloužily k vytvoření ilustrace jejich postojů k městské policii.

Budu velice rád, pokud se tato práce stane oporou pro další studium dané problematiky.

Domnívám se, že cíle práce, deklarované v úvodu, jsem splnil.

Použitá literatura

- [1] BRABEC, František, et al. *Bezpečnost pro firmu, úřad, občana*. Praha : Public History, 2001. 400 s. ISBN 80-86445-04-06.
- [2] LINHART, Petr; ROUDNÝ, Radim. *Ochrana obyvatelstva a terorismus*. Pardubice : Univerzita Pardubice, 2009. 237 s. ISBN 978-80-7395-165-8.
- [3] LINHART, Petr; ŠILHÁNEK, Bohumil . *Ochrana obyvatelstva v Evropě*. Vyd. 1. Praha : MV-GŘ HZS ČR, 2005. 200 s. ISBN 80-86640-55-8.
- [4] POMAHAČ, Richard ; VIDLÁKOVÁ, Olga. *Veřejná správa*. Praha : C.H.Beck, 2002. 278 s. ISBN 80-7179-748-0.
- [5] PRŮCHA, Petr, et al. *Právo, Normotvorba, Veřejný pořádek : Rukověť územní samosprávy*. Vyd. 1. Brno : Masarykova univerzita, 2002. 136 s. ISBN 80-210-2954-4.
- [6] *Městská policie Pardubice* [online]. c1996-2010 [cit. 2010-04-12]. Vedení městské policie. Dostupné z WWW: <<http://www.mppardubice.cz/o-nas/organizacni-struktura.pdf>>.
- [7] *Ministerstvo vnitra ČR : bezpečnost a prevence* [online]. 2009-05-25 [cit. 2010-04-12]. Obecní policie. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/obecni-policie-652273.aspx>>.
- [8] Interní materiály Městské policie Pardubice (PCO 1995-2001).
- [9] Soubor výročních zpráv (PCO 2001-2009).
- [10] Soubor výročních zpráv Městské policie Pardubice (2000-2009).